

O HOTĂRNICIE A TÎRGU-JIULUI DIN ANUL 1847

ELENA UDRIȘTE

Tîrgu-Jiul, de la începuturile sale, apare ca un centru neguțătoresc al Țării Românești, așezat pe apa Jiului, de la care și-a luat numele, și la încrucișarea mai multor drumuri, dintre care cele mai importante legau Severinul de Rm. Vilcea și Craiova de nordul Olteniei, cu acces spre Transilvania prin schela Vilcanului.

Prima atestare documentară o avem din 23 noiembrie 1406, cînd Mircea cel Mare aflat la Tismana. în drum spre Severin, dă o poruncă relativ la unele privilegii pe care le acordă mănăstirii, dispunînd ca „jupan Brata să-i fie hotarnic, pentru că a fost și acest județ al Jiului”.¹

Jupan Brat județul nu putea să fie decît conducătorul unei așezări mai evolute de pe apa Jiului din această zonă, avînd în vedere vizita importantă pe care o întîmpina și sarcinile pe care le primea din partea voievodului.

De altfel, peste două decenii (1429—1430), localitatea se numea ca și astăzi „Tîrgu-Jiului”, după cum reiese din porunca lui Dan al II-lea, prin care întărește mănăstirii Tismana unele danii anterioare și „morile de la Tîrgu-Jiului, pe care le-a făcut popa Agaton² cu munca fraților săi, pe locul pe care l-a dăruit jupan Stanciu și jupan Micleuș mănăstirii”.³

Statutul orașului din secolele XV—XVI ni se lămurește din unele documente mai tîrzii, cum este porunca lui Radu vodă Mihnea din 26 aprilie 1611, în care întărește: „tutoror orășanilor de la... Tîrgu-Jiului ca să le fie toată a lor moșie cu tot hotarul pe unde sînt hotarele și semnele cele bătrîne, pentru că iaste a lor moșie de strămoșie cumpărată

încă din zilele bătrînului Basarabu voievod, de la Tudor Negrul dreptu o sută de mii de aspri gata".⁴

Bătrînul Basarab voievod menționat aici este Neagoe Basarab (1512—1521), cînd orașul apare ca avînd hotare cunoscute.

Tot într-un document de la începutul secolului al XVII-lea — este vorba de hrisovul lui Radu vodă Șerban din 29 iunie 1604 — se întărește lui Radu și Preda Buzescu stăpînire asupra Tîrgu-Jiului pentru credincioasa slujbă, menționîndu-se că este „sat vechiu și de moștenire de la părinții cinstiților dregători ai domniei mele”,⁵ dar că în timpul lui Mircea Ciobanul (1545—1552, 1553—1554 și 1558—1559), Buzesții de frica lui au trecut în Ardeal, iar proprietatea lor Tîrgu-Jiu a fost luată de voievod ca a unor trădători și făcută „bazar”.

Rezultă că printre primii cumpărători de la Tudor Negrul au fost și Buzesții, iar în timpul lui Mircea Ciobanul Tîrgu-Jiu devine oraș liber, domnesc. Deși în documentul susmenționat apare că în 1604 Radu Șerban ar fi dat orașul iar sub stăpînirea Buzesților, nu avem dovezi sigure că întreaga urbe ar fi intrat sub tutela lor. Mărturie este și porunca lui Radu Mihnea din 1611, cu șapte ani mai tîrziu, de care am amintit, prin care se adresează „tuturor orașanilor”, întărindu-le moșia strămoșească.

În privința hotarelor orașului — așa cum s-a arătat — ele erau delimitate încă de cînd orașenii au cumpărat moșia de la Tudor Negrul, dar semnele de hotar nu sînt indicate în hrisov.

Prima atestare documentară a unei hotărnicii cu specificarea semnelor datează din 25 mai 1717, cînd Constantin Știrbei, mare ban al Craiovei, dă cartea sa de judecată lui Ioan județul și tuturor orașenilor din Tîrgu-Jiu, că au dreptul de a stăpîni moșia Frăsinetul, împotriva lui Papa Iupceanul și Barbul Benetiuc cu cetașii lor din Petrești, care ridicau pretenții asupra acestei moșii cu o carte mincinoasă. Semnele de hotar au fost puse atunci pe baza mărturiilor a 24 orașeni bătrîni care „au mers de la judecată în sfînta Beserică Domnească din Tîrgu-Jiului de au jurat cu mîinile pre sfînta Evanghelie”.⁶ S-au folosit semne naturale sau

„firești“, puncte topografice cunoscute tuturor ca : Obreja Mare, Țarina Petreștilor, Zăvoiul Negru, Măgura Mare, etc., fără să se menționeze distanța dintre ele în stînjeni sau alte măsuri!

Pe la mijlocul sec. al XVIII-lea, se simte necesitatea unei noi hotărnicii. La cererea tirgujienilor, Constantin Racoviță orînduiește doi boieri, pe Radu Brăiloiu biv vel pitar și pe Mihail Crăsnaru biv vel clucer de arie, însoțiți și de Fota Bălăcescu postelnic, care la 3 ianuarie 1756 hotărăsc din nou moșia orașului.⁷ Atunci s-au statornicit hotarele orașului, cu semne și măsurători în stînjeni, care au rămas în ființă pînă în secolul următor.

Către sfîrșitul sec. al XVIII-lea, orășenii cer din nou la domnie să li se hotărnicască moșia, considerînd că hotarele moșiei lor sînt călcate de vecinii răzeși, cum atestă jelibile lor din 1796 și 1799 către Alexandru Moruzi și poruncile acestuia către Isprăvnicatul Gorjului,⁸ dar care se pare au rămas fără urmări.

Abia în anul 1843, locuitorii orașului încep să se agite din nou pentru a-și hotărnicii moșia, apelînd la autoritățile locale.

Receptiv la doleanțele lor, Maghistratul (primăria) se adresează pentru aprobare Departamentului Treburilor din Lăuntru :

„Cu plecăciune să face cunoscut cinst(itului) Depertament că hotărnicia moșii acestui orași să vede făcută încă din leat 1756, diastismă peste 87 de ani trecuți, din care pricină, fiindcă și ocolnica acestei moșii să vede ruptă și semnele cele firești s-au strict toate și pietrile lipsesc din locurile coprinsă întracea ocolnică, este bănuială că și din pămîntu orașului s-au încutrupit de către vecinii și fiindcă moșneni(i) cei bătrîni care știu semnele au murit, rămîind prea puțini dintr-aceia, fac rugăciune oroșani(i) cu cerere, să li să sloboază din cutia obștească 50 galbeni împărătești pentru prenoirea hotărnicii acestui orași...“⁹

Dacă în privința efectuării unei noi hotărnicii părerile erau unanime, în ceea ce privește persoana desemnată să o facă, părerile erau împărțite. Maghistratul orașului considera că cel mai indicat era serdarul Vasile Moangă, vechiul

prieten al lui Tudor Vladimirescu, pe care îl și făcuse cunoscut Departamentului ca „om adiafor și cu depline științe despre asemenea lucrări”,¹⁰ în schimb orașenii susțineau de a le fi hotarnic pe medelnicerul Grigore Bilteanu, „boer bătrîn, cinst(it) și prahticos în asemenea lucrări”,¹¹ cum îl caracterizează în jalba pe care o înaintează aceluiași Departament.

Discuțiile au durat aproape patru ani, timp în care s-a întocmit o hotărnicie și s-a ridicat și un plan al orașului de către pitarul Costache N. Rîmniceanu.

Pentru a curma controversele, Departamentul însărcinează pe clucerul Grigore Otetelișanu, hotarnic, fost ocirmuitor al județului Gorj în 1846, să facă lumină în această problemă.

La 4 mai 1847, Grigore Otetelișanu înaintează Departamentului din Lăuntru, un raport cu deslușiri asupra hotărniciei orașului, pe care o anexăm.

Cu simț obiectiv și acuratețe, hotarnicul caută să fixeze semnele de hotar ale orașului orientîndu-se după ocolnica din 1756, dar multe semne au dispărut, iar orașenii încearcă să arate alte semne, spre a împinge hotarele cît mai mult spre exterior, în favoarea lor. Pe lîngă altele, el constată un fapt interesant, că moșia orașului nu mai era împărțită în curele, așa cum se prezenta în 1756, ci „codrește, în locuri de casă în oraș, în locuri arătoare și livezi împrejurul orașului”, iar islazul pentru pășunea vitelor se folosea acum „de-a valma”. Consideră că hotărnicia întocmită de orașeni nu se poate lua de temelie, fiind plină de greșeli și nedeslușită. Făcînd o analiză a situației, hotarnicul arată în încheiere:

„Orașani(i) însă fiind mulți și strîmtorați, că n-au pămînt cu îndestulare pentru harnă și pășunea dobitoacelor, fiind în oraș mai multe dobitoace decît cele neapărat trebuincioase, dintre dinși(i) cîțiva sînt porniți și din patimi personale ce au către unii vecini răzași, alții înșelați de părere că ar putea să se folosească în parte, mai lățindu-și locurile arătoare și livezile ce au pe la hotară, strigă fieșcare și propune care cum să pricepe”.

Părerea lui este că numai la colțul de răsărit și miazănoapte al Tirgu-Jiului, spre Șișești, unde este loc slobod, se mai poate întînde orașul.

Pentru problemele pe care le ridică și în parte le elucidează, documentul pe care îl prezentăm aduce noi contribuții la studiul istoriei Tîrgu-Jiului.

¹ D.R.H., vol. I, Edit. Acad., Buc., 1966, pp. 70—71.

² Urmașul lui Nicodim.

³ D.R.H., vol. I, pp. 124—125.

⁴ Al. Ștefulescu, Istoria Tîrgu-Jiului, Tip. N.D. Miloșescu, Tîrgu-Jiului, 1906, p. 18.

⁵ D.I.R., vol. I, veacul XVII, B. Edit. Acad., Buc., 1951, pp. 132—136.

⁶ Al. Ștefulescu, op. cit., pp. 24—28.

⁷ Al. Ștefulescu, op. cit., pp. 34—37.

⁸ Ibidem, pp. 43—46.

⁹ Arh. Șt. Buc., Fond Vornicia din Lăuntru, dos. 1024/1843, f. 3.

¹⁰ Ibidem, f. 5.

¹¹ Ibidem, f. 7.

1847 mai¹ 4

Hotarnicul Gr. Otetelișanu, către Departamentul din Lăuntru al Țării Românești, cu deslușiri asupra hotărniciei orașului Tîrgu-Jiu.

Departament. din Lăuntru

Deslușiri asupra înprejurărilor hotărnicii

orașul Tîrgu-Jiului

Pă temeiul porunci(i) cinst. Departament de supt no. 1856 (din) anul trecut, prin care însărcinează pă suptinsemnatul ca pă de o parte să arăt d-lui medelnicerul Grigorie Bilteanu mulțumirea ce meritează din partea cinst(itului) Departament pentru bunăvoință, ce prin Maghistratu aces-

lui orașu au propus de a stăru în pricinile de judecată ale moșii cu vecini(i) prop(r)rietari, fără nici-o plată, iar pă de alta prin înțelegere cu Maghistratu să cercetez și să dezvolt cu amăruntul fundul (sic) pricini(i) de care se atinge ecspusa prigonire, să chihbzuiesc și să aleg persoana ce ar fi vrednică de o asemenea însărcinare și care ar trage și confiența oroșanilor din partea locului, pă care să-l fac cunoscut cinst. Depertament. Am cinste plecat a face cunoscut că, puindu-se în faptă această însărcinare, prin înțelegere cu cinst. Maghistrat, după ce am citit hîrtille atingătoare de deslușirea hotarului moșii orașului, avînd în vedere și planul ridicat de dl. pitaru Costache N. Rîmniceanu și văzînd că nu să poate numai cu atita a se desluși ade-vărul, am mers de am și dat ocolo (sic) moșii de jur împrejur împreună cu uni(i) din aleși(i) cinst. Maghistrat, însoțiți și de alți oroșani ce s-au cunoscut de Maghistrat că ar avea o oarecare cunoștință despre hotarele numitei moșii. Și din toate acestea am descoperit că moșia orașului nu să mai poate întinde din stăpînirea ce o au orașanii în zioa de azi, în nici-o parte de loc, nici vecinii mai pot lua dintr-însa, decît numai despre moșia Șișești(i)de Jos, adică în colțul cel despre miazănoapte și răsărit al moșii orașului. Temeiurile aceștii descoperiri se vor arăta mai jos la locul lor cu bună deslușire, hotărniceste.

Iar cît pentru jalba ce a(u) dat trei din boeri și anume: paharnicu Zamfir Bilteanu, ce acum să află încetat din viață, medelniceru Grigorie Bilteanu, serdaru Lăudat Frumușanu și cîțiva alți dintre neguțători, dintre care dl. medelniceru Grigorie Bilteanu, care poate din dorința ce are să slujească conorășanilor d-sale, au tras și pă ceilalți în parte-i de au dat acea jalbă, cerînd ca Maghistratu întru nimic să nu să amestice la prigonirile și judecățile ce are moșia orașului cu vecini(i) răzași, fiindcă să însărcinează d-lor a purta toate judecățile, de vreme ce moșia este a d-lor, la aceasta se face cunoscut cinst. Depertament că pricina este cu totul altfel, că din două trupuri ce sînt acum ale orașului, supt numire de Frăsinet unul și altul moșia Tîrgului, acest din urmă se arată în hotărnicia cu anul 1756, care le ocolește pe amîndouă cu semne, că numai acesta, adică cel

numit moșia Țîrgului, s-au fost împărțit atunci pă moșneni(i) ce o stăpînea(u), iar celălalt, adică Frăsinetul, au rămas neîmpărțit.

Trupul numit moșia Țîrgului, deși în hotărnicie se vede a fi fost aunci în curele pă trei trăsuri împărțit și dintr-un cap al moșiei până în celălalt, acum însă să stăpînește cu totul altfel, adică codrește, în locuri de casă în oraș, în locuri arătoare și livezi înprejurul orașului și în islaz de pășune care este pentru vitele tuturor orașanilor, iar codrește, dar acum este d-avalma, fără să fie măcar o curea dintr-acele cu stăpînire între pietri și alte semne și dintr-un cap al moșii și pină în celălalt. Și dacă chiar acum cînd sînt peste 91 ani de la hotărnicie, ar putea cineva de aici din oraș să dovedească pravilnicește că el să trage din vreunul dintr-acei vechi părtași, lucru de necrezut, și să ceară să i să dea partea acelu vechiu părtași de moșie, așa precum în cartea de hotărnicie se coprinde, adică curea, tot nu și-ar putea dobîndi cererea, nearătîndu-l pravila să scoată din stăpînire pe atîtea alți ce au locuit în oraș cu case, prăvălii și alte namestii pe dinsele, locuri arătoare și livezi înprejurul orașului, dintre carei unii stăpînesc cu bună credință, adică cu înscrise, alti(i) cu rea credință, adică fără înscrisă, dar întemeeati pă stăpînirea lor cu trecerea paragrafii de 30 ani, fără a plăti cuivaș ceva, cu cît mai virtuos cînd s-ar dovedi că din toți acei vechi părtași să trage cîte cinevași.

Ce este însă mai în vederea ochilor este aceasta, că, cînd s-au pornit facerea hotărnicii și ridicări(i) planului, d-lor orașani(i) s-au adresat atunci către cînst. Maghistrat și Maghistratul au făcut celelalte forme de au dat voe d-lui medelnicerului Bilteanu și inginerului de s-au făcut hotărnicia și au rădicat planul, pentru care au și primit plata, tot de la cînst. Maghistrat, iar nu de la d-lor carii jăluesc.

Prin urmare, de ar avea drept moșia orașului după documentele ce are, sau după ale vecinilor, a mai pretinde peste ceea ce stăpînește și pravila ar putea o arătat-o aceasta, negreșit folosul ar privi pă seama casii Maghistratului, ca unul ce a cheltuit și bani(i). Cuvintele pentru care moșiea orașului nu mai poate dobîndi vreo altă întindere decît aceia a stăpînirii ce să urmează în zioa de astăzi sînt acestea : această moșie are hotărnicie veche a răposatului

Constantin Știrbeiu vel ban, cu anul 7225 (1717) mai 25, dar este în copie adevărită de răposatul Barbu Văcărescu vel ban, în anul 1755 martie 4, cu arătare de semne. Dar fiindcă se zice și în adevărire că au fost veche și stricată, mai nu să poate alege șirul semnelor de jur, înprejur, decît p-a-locuri. Apoi, și de ar fi întreagă acea copie, după pravilă nu să poate lua de temei, de vreme ce nu să poate arăta și cea în original, fiindcă lipsește. Are și alta mai noă, a trei boeri, cu anul 1756 ghenarie 3, cu arătare de semne de jur, înprejur amîndurora trupurilor, numite Frăsinetul și moșia Tîrgului, arată și sumă de stînji în trei trăsuri, numai la trupul numit moșia Tîrgului, și arătarea semnelor începe așa: „din piatra despre Romanești ce este lîngă casa lui Olingher spre iaz, prin mejdină, în piatra cea de lîngă cruce în drum și de acoloa drept în măgură lîngă Crucea Cucului“. Aceste semne să află în ființă toate de rînd, a-decă piatra de la casa lui Olingher, care pe plan se vede supt litera A, mejdina supt litera B, piatra de la drum supt litera V, măgura de lîngă Crucea Cucului supt litera G. Pentru această măgură, însă pricinuesc uni(i) din vrăjmași, supt cuvînt că nu ar fi aceea și ar fi mai în jos, spre Românești. Dar acolo unde li să pară a fi măgura, nu e nicidcum măgură, ci un cap de grinduleți mic și prelung ce vine despre apus către răsărit și să sfîrșaste în drum, iar ceailaltă este măgură mare și întemeată.

Și cu vechea stăpînire mai pricinuesc unii din orășani că moșia Românești, cu una ce are sumă de stînji, să și-o ia deplin după cartea ce are și prisosul să rămîie orășanilor. Dar nici la aceasta n-au drept, căci deosebit că nu pot trece peste semnul numit în hotărniciea orașului și care este în ființă, dar și de ar lipsi acel semn, tot n-ar putea pîși mai jos, de vreme ce și moșia orașului are sumă de stînji care măsurîndu-să de sus în jos, să împlinește iarăși cu prisos pînă într-această măgură.

De aci, hotărniciea zice: „și pă drum drept în vadul Hodinăului“; acest vad iar este în ființă pă plan la litera D. De aci, iarăși zice hotărniciea: „drept în piatra din vadul Amărăzi(i) și de aci drept în Groapa Lupilor și trece Amărădiea, drept mejdină, unde s-au pus pietri, despre Romanești“. Aceste semne iarăși sînt în ființă, piatra de la vadul Amă-

răzi(i) supt litera E, Groapa Lupilor supt litera J, piatra despre Românești drept mejdină supt litera Z. Cu toate că unii dintre orășani umblă să înființeze altele mai spre Românești, zicînd că vadul Amărăzi(i) ar fi la litera e mic, unde acum este un pod, dar piatra nu să află acolo, ci la vadul cel din sus; în loc de Groapa Lupilor, arată la latera j mic, dar acolo nu este groapă, ci este un godovan într-o matcă veche de apă, pă unde să înțelege că au umblat Amărădiea din vechime, iar acolo unde arată Românești(i), este în adevăr groapă și să urmează și stăpînirea pînă într-însa.

Din piatra de drept mejdină, hotărnicia zice: „drept în salcea roșie din Pescari“, aceasta este la litera I, „și de aci drept pe lîngă hotaru Româneștilor, în piatra ce este pusă de Românești, pe lîngă livadia popi(i) Gheorghie Ceovei ot Românești“, aceasta este la litera C, „și drept peste pădure în piatra de lîngă Căcacea“, aceasta este la litera L, „și drept peste pădure în piatra ce este în poeni“, aceasta este la litera M, „și drept peste pădure alătura cu hotarul Româneștilor în sinsiacul lui Ciută“, acest semn nu să știe unde va fi fost, „și drept pă colnicul Româneștilor în jos, prin stejaru ce l-au înfierat în colnicul Romănescului în jos, prin stejaru ce l-au înfierat Românești(i)“, nici acest semn nu să află, „prin răriște în piatra de lîngă perișor“, nici acesta nu să află, „și de acoloa în Zlaști, Zlaștul apoșoara ce să vede pe plan supt acest nume la litera N, — dar vreun semn despărțitor între Frăsinet și Românești nu se află. Dar fiindcă hotărnicia Româneștilor arată sumă de stînji ni la acest cap de moșie, se va înființa semnul împlinirii sumei stînji nilor moșii Românești, măsurată de jos în sus. De aci, hotărnicia zice: „Zlaștul în sus pînă în hotarul Siliștioari(i) în fintina Lecăi“. Pentru această fintină, arată unii din orășani un izvor cam la litera O, unde se vede a fi fost fintină veche, stăpînirea însă despre Siliștoara spun că s-au urmat cîtva mai în jos de acolo. De aci, hotărnicia zice: „de aci, prin obîrșiea Lupoi(i) și alături cu hotarul Siliștioara, drept în crucea Neciurului, în piatră“. Vilcele cu nume de Lupoaie sînt două, însă Lupoaia Mare, a căriea gură dă în Zlaștul, din sus de moșiea Siliștioari(i), la litera P, iar obîrșiea ei este mai bine de trei mii stînji ni de acolo spre miază-noaptele, după spusă celor ce mi-au arătat. Cea de al doilea vâlcea,

numită pă plan apa Lupoi(i) și poste care trece hotarul, după stăpînirea ce să urmează acum, dar însă nu trece prin obîrșie, ci peste dînsa de-a curmeziș, pe la litera R, căci obîrșia ei deși se vede însemnată pe plan la litera S, unde este un lac în pădure, în mijlocul moșii Siliștioara, dar nu să sfîrșește Lupoiaia acolo, ci trece și dă laturea cea din sus a Siliștioari(i), trece și de Dănești Moșneni, trece și de ceilalți Dănești, și se mai duce încă o mie și mai bine de stînjeni în sus. Așa dar, se înțelege că este greșită hotărnicia, că nu poate fi niciodată de crezut că ar putea fi hotarul moșii Frăsinetul acolo la obîrșia Lupoi(i) peste atitea moșii. Piatra de la crucea Neciurului iarăși nu se știe unde este. De aci, iarăși zice hotărnicia : „din piatră în Bucureasa, în fîntina Roșului, de către hotarul Siliștoar(i) i al Petreștilor“, nici acest semn fîntina Roșului nu se află, căci deși arată din orășani o fîntină zicînd că aceea ar fi a Roșului, dar nu este potrivit cu copriinderea cărți(i), care zice că este în valea Bucureși(i), căci aceasta este într-o altă matcă de vale. De aci, zice hotărnicia : „iar de aci, peste pădure în mărul Popescului din livede, care s-au înfierat și drept peste vâlcea în perisoru ce s-au curat și în frasinul mieros și de aci, drept la ulm, pă mejdină, alătura cu hotarul Șarloi(i) și de acolo, în cornul țarini(i) Petreștilor și de acolo, în Obreja Mare ; nici aceste semne nu să știe unde sînt, sau unde au fost. Stăpînirea însă se vede neregulată prin niște alte semne ale vechi(i) stăpîniri, din care unele sînt și pietri, pînă în Obreja Mare la litera T. Despre aceste prop(r)ietăți, cer uni(i) din orășani, ca prop(r)ietari(i) lor să-și arate sineturile ce vor fi avînd ca do(a)r de se va face mai bună deslușire pentru semnile ce lipsesc după hotărnicia moșiei orașului, și pentru care își bănuiesc că vor fi călcați. Această cerere a orășanilor este pravilnică și au drept a face prin cinst. Maghistrat. De aci, hotărnicia zice : „și Obreja în sus prin pietrile ce au fost puse de d-hui banu Știrbei“. Obreja Mare ca semn firesc este în ființă, precum și pietre de hotară sînt cîteva, dar pentru că în hotărnicie nu să arată prin cîte pietri mergem și în care dintr-însele despre Șisești și pentru că nici prin măsurătoare cu împlinirea sumii de stînjeni 1087, 3/4 ce are moșia Tîrgului la acest cap, nu să poate dovedi adevăratu hotaru despre Șisești, căci nu

să poate și nici pă unde s-au făcut măsurătoarea de vechi(i) hotarnici, la acest cap, fiindu-i figura neregulată, precum pe plan se vede, din care semn au început-o, căci nu i să poale alege capul, din pricină că n-are hotară arătate.

Despre Frăsinet rămîne a se dovedi prin măsurătoarea moșii Șișești, după vechia ei hotărnicie cu anul 1797 septembrie 20, făcută de răposatu medelnicer Ioan Simboteanu, ce atunci să afla clucer de arie, și care se dovedește din anafora Depertamentului de Opt din București, cu anul 1799 dechemvr. 28, ce mi s-au înfățișat acum de vechilul d-lui pitarului Șerban Caramaliu, cel de acum proprietari al Șișeștilor de Sus, zicînd că aceea hotărnicie nu o are luată de unde au fost pusă atuncea de răposatu comisu Stanciu Șișescu, fostul proprietari al Șișeștilor de Sus, căci moșia Șișești(i) de Sus avînd sumă dă stînji, are și piatră netăgăduită, din sus de către partea din Vădeni, numită a Brăiloiilor, și împlinindu-să fieșcăruea suma de stînji arătate într-acea carte de hotărnicie, unde vor sta acei stînji, acolo urmează a fi adevăratul colț al moșiei Tîrgului de către Șișești.

De la acest colți dintre răsărit și miază-noapte, pă care orașanii îl vor a fi la litera U, iar Șișești(i) îl vor mai jos, hotărniciea orașului zice: „și de aci în măgură, unde și-au pus pietri despre Șișești și de acoloa, drept peste Jii în pietri supt deal, iar alătura cu Șișești(i)”. Această măgură să află în ființă la litera F, pînă în care să urmează și stăpînirea. Și aicea pricinua unii din orașani, zicînd că n-ar fi aceasta adevărata măgură numită în hotărnicie, ci alta mai sus, ce să vede supt litera f mic, dar și aicea n-au cuvînt, căci deosebit că p-aci pă la măgura de supt litera F mare este partea de moșie a moștenitorilor răposatului vistieru Enache Sănătescu, coprinsă între acea măgură și între o piatră ce este mai jos în marginea drumului, la suma de stînj. 150 ce zice că au la această trăsură și care piatră se vede supt litera X, peste care această parte orașani(i) nu mai pot trece spre Șișești. Dar și prin măsurătoarea moșiei orașului, la această trăsură a mijlocului, începută din hotarul Româneștilor, din măgura de la crucea Cucului de supt litera G și pînă într-această măgură despre Șișești(i) de Jos,

de supt litera f, se dovedește că aceasta este adevărata măgură, căci se împlinește suma de stînjeni 1680, cu presos de stînjeni 65.

Pieatra de peste Jii de supt deal, iar este în ființă la litera U, iar de aci înainte cu toate că hotărnicia veche zice: „dealul în sus pînă în Radilă despre Cernădie și Radila în jos pînă în Duduroi“, dar ființa locului este înapotrivă, căci din pieatra de supt deal trebuie să se sue în deal, în vreun semn, și apoi să apuce de(a)lul în sus, în vreme ce hotărnicia nu deslușește aceasta. Apoi, apucînd pã Radilă în jos, nu dăm de Duduroi, ci trebuie să lăsăm Radila și sa suim cresta văi(i) în deal pe drum și mai mergem pe șesu dealului, făcînd peste tot o distanță peste 350 stînjeni, și abia să ajungem în obirșia Duduroiului. Apoi și stăpînirea se vede cu totul înapotriva hotărniciei, căci de la pieatra de supt deal de la litera U, sue în deal la litera Ș, în culmea cu viile și de aci coboară în jos la litera ȘTE, și apoi de acolo apucă Duduroiul în jos pînă în capul dealului, în vreme cînd hotărnicia zicînd: pe Radilă în jos, pînă în Duduroi“, dă un înțeles ca cum Duduroiu s-ar începe din Radilă, fiind cu totul înapotrivă, precum s-au mai zis. Din stăpînirea aceasta și pînă în Radilă să vede un codru bun de loc ce nu să stăpînește de orășani, dar făcînd eu cercare cu măsurătoarea pe plan, începută din piatra de la casa lui Olingher de supt litera A în sus, pã linie dreaptă, văz că să împlinește suma de stj. 1721 1/2, cu prisos de stînjeni 582, numai pînă în stăpînire, iar de aci pînă în Radilă încă 385 stj.

Din Duduroi, hotărnicia zice: „apa în jos pînă în capul dealului“, fără a desluși care apă; cu toate acestea, să înțelege curat că apa Duduroi, iar (nu) pe alta cu alt nume, căci i-ar fi arătat numele, cu cît mai virtos că stăpînirea s-au urmat din vechime (și) să urmează și acum tot pã Duduroi pînă în capul dealului.

Din capul dealului, hotărnicia zice: „în jos, drept în Poloaga și pe Poloaga în jos pînă în drumu Șarapatînului, în piatra despre Voinigești“. Aici iarăși să vede o nepotrivire, fiindcă vechii hotarnici, ori că au greșit numirea de Poloaga, în loc să zică Șușița, sau că Șușița să numea pã atunci Poloagă, căci pornind din capul dealului, este peste puțină să meargă cineva la Poloaga pînă nu va trece mai întii Șușița. Și apoi să calcă și moșia Slobozia, care după hotărni-

ciea ei, ce este cu 60 de ani mai veche decât a Tîrgului, trece peste Şuşiţa spre răsărit pînă în mejdina de supt litera IA, iar de vom lua pe Şuşiţa drept Poloaga, atunci nu întîmpinăm nici-o piedică şi merge pe dînsa în jos pînă în drumul Şarapatînului, în piatra de supt litera IU, despre Voinigeşti, în vreme ca să meargă cinevaşi la Poloaga, trebuie să treacă Şuşiţa, precum s-au mai zis, şi apoi apucînd pe Poloaga în jos, numai dă în drumul Şarapatînului, nici de piatra despre Voinigeşti. căci deşi dă într-un drum, dar n-are numire de drumul Şarapatînului, ci de al Tîsmeni(i) şi piatră acolo nu să găseşte. Stăpînirea însă între aceste două moşii nu s-au urmat nici pã Şuşiţa, dar nici pã Poloaga, ci pî(n)tre ele, tocmai după hotărnicia Sloboziei.

Din piatra de la drumul Şarapatînului, despre Voinigeşti, hotărnicia zice : „Zăvoiul Negru şi din Zăvoiul Negru drept în hotarul Românestilor, iarş în piatra de lîngă casa lui Olingher. Zăvoiul Negru este netăgăduit la litera GE, piatra de lîngă casa lui Olingher la litera A, unde se încheie oculul acestii moşii.

Din aceste mai sus arătate, să face curată desluşire că şi hotărnicia această din urmă a moşiei oraşului nu se poate lua de tot temeiul, încît să poată cere oraşul după dînsa, fiind plină de greşeli si fără cuviincioasă desluşire, precum s-au arătat. Oraşani(i) însă fiind mulţi şi strimtorati, că n-au pămînt cu îndestulare pentru hrană şi păşunea dobitoacelor, fiind în oraş mai multe dobitoace decât cele neapărat trebuincioase, dintre dînşi(i) cîtiva sînt porniţi şi din patimi personale ce au către unii din vecinii răzaşi, alţii înşelati de părere că ar putea să să folosească în parte, mai lăţindu-şi locurile arătoare şi livezile ce au pe la hotară, strigă fieşcare şi propune care cum să pricepe. Dar nici-una dintr-acele propuneri nu sînt întemeiate pã drept pravilnic, căci şi unde s-ar părea că ar avea drept să ceară după mai sus arătată hotărnicie, de la vreun vecin, acela fiind şi oraşan cu prop(r)ietate în moşia oraşului, nu se poate scoate de nimin(i) din stăpînirea sa, chiar de ar fi dovedită că este moşia oraşului şi lipită de prop(r)ietatea vecină, care este tot a sa, căci năzueşte la dreptul de oraşan.

Părerea supținsemnatului este că numai la colțul dintre răsărit și miază-noapte, despre Șișești, unde stăpînirea nu sã poate dovedi, nefiind nici arãturi, nici livezi, ci numai loc slobod de pãsciune (sic), are drept cinst. Maghistrat sã cearã prin canal de judecatã de la d-lui pitaru Șerban Caramaliu, prop(r)ietaru Șișeștilor de Sus, ca sã umble pe urma hotãrniciei din anul 1797, fãcutã de rãposatu medelniceru Ion Sîmboteanul, și gãsind-o sã o dea la fațã, ca prin mãsurãtoarea începutã din piatra cea din sus, de cãtre partea din Vãdenii a Brãiloilor, și cu împlinirea sumei stînjinilor coprinsã intrinsa, sã sã dovedeascã colțul dintre rãsãrit și miazã-noapte al moșiei orașului, de unde apoi se va trage linie dreaptã în mägura de supt litera F, fãrã sã mai rãmie cel mai mic cuvînt de pricinuire, ori la o parte sau la alta, și prin urmare, și cinst. Maghistrat apãrat de cheltuielile cu vechil orînduit a se judeca cu mai mulți vecini, cînd s-ar lua dupã greșita pãrere a d-lor orãșani.

1847 maiu 4.

Gr. Otetelișanu

1 Arh. St. București, Fond Vornicia din Lãuntru, dos. 1024/1843, f. 119-124